Товариство з обмеженою відповідальністю «Всеосвіта»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом директора ТОВ «Всеосвіта»
№ 21 від 27 липня 2026 р.
_____ Іван ЛИТВИНЕНКО

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників для роботи у закладах освіти (за видом «вебінар»)

«ПРАВОВА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ: МЕЖІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ»

Розробники: ТОВ «Всеосвіта» та ТОВ «Всеосвіта» та Вікторія Савіщенко, професорка, кандидатка педагогічних наук, докторка юридичних наук, професорка кафедри соціальних дисциплін та психології Дніпровського державного університету внутрішніх справ; членкиня Європейської Асоціації організаційних психологів та психологів праці, ГО Союзу юристів України.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток управлінських та професійних компетентностей, створення безпечного, психологічно комфортного та безбар'єрного освітнього середовища.

Розроблено: програму укладено відповідно до сучасної державної освітньої політики, Закону України «Про освіту» та п. 10 постанови КМУ від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами і доповненнями).

Термін дії програми: постійно

© ТОВ «Всеосвіта», 2026.

м. Київ – 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: зумовлена необхідністю формування безпечного, психологічно комфортного та безбар'єрного освітнього середовища, зростанням потреби у конструктивному врегулюванні конфліктів між учасниками освітнього процесу, впровадженням правових і психологічних засад медіації та відновних практик, а також потребою оволодіння педагогами ефективними алгоритмами ненасильницької комунікації, попередження ескалації конфліктів і мирного вирішення суперечок в умовах сучасних суспільних викликів та воєнного стану.

Цільова група: педагоги закладів освіти, керівники та заступники керівників закладів освіти, соціальні педагоги, практичні психологи, класні керівники, вихователі, фахівці психологічної служби системи освіти, студенти педагогічних і психологічних спеціальностей, батьки та інші учасники освітнього процесу, зацікавлені у застосуванні медіації та мирному врегулюванні конфліктів.

Обсяг (тривалість): 2 години / 0,06 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми: програма реалізується у вигляді короткострокового інтенсивного навчання (вебінару) з акцентом на поєднання правового аналізу та психолого-педагогічних методів мирного вирішення суперечок.

Вид підвищення кваліфікації: навчання за програмою підвищення кваліфікації (участь у вебінарі).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: формування та вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників щодо застосування правових і психологічних засад медіації в освітньому середовищі. Оволодіння практичними алгоритмами попередження ескалації конфліктів, конструктивної комунікації та мирного вирішення суперечок між учасниками освітнього процесу.

Завдання підвищення кваліфікації:

1) Поглибити знання щодо правових і психологічних засад медіації, природи та динаміки конфліктів в освітньому середовищі, принципів мирного врегулювання суперечок;
2) сформувати практичні вміння застосовувати алгоритми медіації, техніки конструктивної та ненасильницької комунікації, активного слухання, переговорів і деескалації конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу;
3) розвинути професійну готовність до попередження конфліктів, організації медіаційної взаємодії та впровадження відновних практик для створення безпечного, психологічно комфортного й безбар'єрного освітнього середовища.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: За професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН № 1225 від 29.08.2024) професійні: А1. Мовно-комунікативна компетентність, Б1. Психологічна компетентність, Б2. Емоційно-етична компетентність, Б3. Компетентність педагогічного партнерства;

За професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 19.10.2021) професійні: В1. Психоемоційна, В2. Педагогічне партнерство, В3. Морально-етична;

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (наказ Мінекономіки № 967 від 17.09.2021) професійні: А1. Нормативно-правова компетентність, В2. Емоційно-етична компетентність, В3. Компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства.

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 28.09.2021) професійні: Б3. Комунікативна, Г2. Емоційно-етична, Ґ3.Нормативно-правова.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

1) Знати та розуміти правові й психологічні засади медіації, принципи, етапи та особливості мирного врегулювання конфліктів і суперечок між учасниками освітнього процесу;
2) уміти застосовувати практичні алгоритми медіації, техніки активного слухання, ненасильницької комунікації, переговорів і деескалації конфліктів у типових та складних ситуаціях освітнього середовища;
3) бути здатними організовувати конструктивну взаємодію між учасниками освітнього процесу, попереджати ескалацію суперечок та використовувати медіаційні й відновні практики для формування безпечного, психологічно комфортного та безбар'єрного освітнього середовища.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, виданий ТОВ «Всеосвіта» згідно з Постановою КМУ № 800 та верифікований на Державній інформаційно-комунікаційній системі підтримки організації, забезпечення та реалізації професійного розвитку педагогічних та/або науково-педагогічних працівників «Вектор».

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено комплексне ознайомлення з теоретичними та практичними аспектами застосування медіації та відновних практик в освітньому процесі. Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових матеріалів та презентацій вебінару.

Зміст програми складається з **1** модуля та **2** взаємопов’язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: **2** год, з них: **1** год — лекційні заняття (вебінар), **1** год — практична робота (розбір кейсів).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	**Лекції (год)**	**Практичні заняття (год)**	**Самостійна робота (год)**	**Контрольні заходи (год)**	**Усього (год)**
МОДУЛЬ 1. Медіація та мирне врегулювання суперечок					
Тема 1.1. Правові та психологічні засади медіації в освітньому середовищі.	1	—	—	—	1
Тема 1.2. Медіаційні технології та алгоритми конструктивного вирішення конфліктів у закладі освіти. Відновні практики та формування культури мирного вирішення суперечок у закладі освіти.	-	1	—	—	1
Разом за модулем	1	1	—	—	1

Назва навчальних тем	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	Самостійна робота (год)	Контрольні заходи (год)	Усього (год)
УСЬОГО	1	1	—	-	2

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Медіація та мирне врегулювання суперечок.

Тема 1.1. Правові та психологічні засади медіації в освітньому середовищі.

Сутність, принципи, функції та правові основи медіації, її місце в системі мирного врегулювання суперечок у закладах освіти. Психологічна природа конфлікту, його структура, динаміка, причини виникнення та чинники ескалації у взаємодії учасників освітнього процесу.

Тема 1.2. Медіаційні технології та алгоритми конструктивного вирішення конфліктів у закладі освіти. Відновні практики та формування культури мирного вирішення суперечок у закладі освіти.

Етапи медіаційного процесу та практичний алгоритм роботи з конфліктною ситуацією: аналіз проблеми, визначення інтересів сторін, деескалація, організація діалогу, пошук взаємоприйнятного рішення. Техніки активного слухання, перефразування, ненасильницької комунікації, переговорів та управління емоційним напруженням. Можливості застосування медіації, відновного діалогу та інших відновних практик у конфліктах «учень — учень», «учень — педагог», «педагог — батьки» та «педагог — педагог». Формування медіаційної культури, партнерської взаємодії та безпечного, психологічно комфортного й безбар'єрного освітнього середовища.

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання.

1. Які ключові етапи медіаційного процесу при розв'язанні конфлікту між учасниками освітнього процесу?
2. Як впливає використання технік активного слухання на деескалацію конфлікту в закладі освіти?
3. Які особливості застосування відновних практик у форматі конфлікту «педагог — батьки»?
4. Які нормативно-правові акти регламентують впровадження медіації в систему освіти України?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX // Відомості Верховної Ради України. 2022. № 7. Ст. 51. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20
2. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. Ст. 142. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14
3. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 № 4223-IX // Відомості Верховної Ради України. 2025. № 12. Ст. 84. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20
4. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серп. 2019 р. № 800:

із змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF

Основна література:

1. Горєлова В. Ю. Медіація: навч. посіб. Одеса: Юридика, 2025. 809 с.
2. Луцишин Г. І., Завада Я. І. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2023. 222 с.
3. Разом до внутрішньої стійкості. Посібник із ведення груп емпатійної самопідтримки на основі методу ненасильницького спілкування Маршалла Розенберга / під заг. ред. О. Мельник. Київ: Вістка, 2025. 176 с.